

Brüsszel, 2016. november 23.
(OR. en)

14276/16

EDUC 362
JEUN 95
SPORT 78
CULT 107
AUDIO 120
EMPL 469
JAI 927
ENFOPOL 402
COPEN 330
DROIPEN 183
FREMP 179
SIRIS 157
COSI 185
CATS 88
CYBER 128

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2016. november 21.
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	13611/16 EDUC 337 JEUN 83 SPORT 69 CULT 96 AUDIO 112 EMPL 431 JAI 866 ENFOPOL 306 COPEN 305 DROIPEN 166 FREMP 169 SIRIS 142 COSI 162 CATS 80 CYBER 120
Tárgy:	Az erőszakos szélsőségesességhez vezető radikalizálódás megelőzése – <i>A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott következtetések (2016. november 21.)</i>

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az erőszakos szélsőségesességhez vezető radikalizálódás megelőzéséről a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2016. november 21–22-i, 3502. ülésén fogadott el.

**A Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői
által elfogadott következtetések az erőszakos szélsőségességhez vezető
radikalizálódás megelőzéséről**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA ÉS A TAGÁLLAMOK KORMÁNYAINAK KÉPVISELŐI

EMLÉKEZTETVE a kérdésnek a mellékletben szereplő politikai hátterére és különösen a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról szóló nyilatkozatra¹,
valamint

TUDATÁBAN ANNAK, hogy:

- az Európai Unió olyan közös tér, ahol az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke által elismert közös értékeken és elveken alapuló, a békés egymás mellett élést és a sokféleség tiszteletben tartását biztosító, virágzó térséget építhetünk;
- az Európában nemrégiben történt terrorcselekmények jelentette problémák még sürgetőbbé teszik a szélsőségességhez vezető radikalizálódás² megelőzését és az ellene folytatott küzdelmet. A terrorizmussal gyanúsított személyek közül sokan radikalizálódott európai uniós állampolgárok, akik gyakran úgy kerülnek kívülről érkező ideológiai befolyás hatása alá, hogy a személyes kapcsolatfelvétellel járó módszerek mellett a toborzás és felbujtás céljából alkalmazott nagy teljesítményű és hatékony technológiai megoldásokkal érik el őket;

¹ Nyilatkozat a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról, Párizs, 2015. március 17.

² Elismerjük, hogy a radikalizálódás nem feltétlenül vezet erőszakos szélsőségességhez, a szöveg hosszára tekintettel azonban a továbbiakban a radikalizálódás kifejezést használjuk e hosszabb kifejezés helyett.

- azok az emberi és társadalmi körülmények, amelyek – különösen a fiatalok körében – a radikalizálódás táptalajául szolgálnak, összetettek és sokrétűek, és többek között az alábbiakat foglalhatják magukban: a személyes és/vagy a kulturális elidegenedés erőteljes érzete, vélt és/vagy valós sérelmek, idegengyűlölet és hátrányos megkülönböztetés, korlátozott oktatási, képzési és munkalehetőségek, marginalizálódás, a városi és a vidéki környezet romlása, geopolitikai érdekek, torzult ideológiai és vallási meggyőződések, strukturálatlan családi kötelékek, személyes trauma és egyéb mentális egészségügyi problémák;
- ahhoz, hogy csökkenteni tudjuk a társadalomnak a radikalizálódással szembeni alapvető sérülékenységet, valamint meg tudjuk határozni és semlegesíteni tudjuk az erőszakos szélsőségeséget kiváltó ideológiai tényezőket, a különböző szakpolitikai területek szereplőinek intézményközi szintű együttműködésére van szükség;
- az erőszakos szélsőségeséghez vezető radikalizálódás minden típusával szemben fel kell lépni, a mögöttes vallási és/vagy politikai ideológiától függetlenül;

TUDATÁBAN VANNAK annak, hogy életformánk megőrzése és a fiatalok számára biztosított lehetőségek javítása érdekében elengedhetetlen az ágazatközi együttműködés, valamint az, hogy uniós támogatást nyújtsunk a radikalizálódás megelőzését célzó tagállami intézkedésekhez³;

HANGSÚLYOZZÁK annak fontosságát, hogy szorosabbra kell fűzni az együttműködést a radikalizálódás megelőzése és az emberi jogok előmozdítása terén jelentős tevékenységet folytató olyan nemzetközi szervezetekkel, mint például az ENSZ (különösen az UNESCO), az Európa Tanács, az OECD és más többoldalú fórumok;

ÜDVÖZLIK az erőszakos szélsőségeséghez vezető radikalizálódás megelőzésének támogatásáról szóló bizottsági közleményt⁴;

³ A pozsonyi nyilatkozat, 2016. szeptember 16.

⁴ 10466/16.

Az oktatás és az ifjúsági munka megelőző szerepe

EGYETÉRTENEK ABBAN, hogy az oktatás és a képzés, ezen belül a formális, nem formális és informális tanulás egyaránt a közös értékek előmozdításának hatékony eszközei⁵. E közös értékeket erősítheti például az emberi jogok és állampolgári ismeretek oktatása, az olyan oktatási programok, amelyek középpontjában a múltból való tanulás áll, valamint az olyan inkluzív tanulási környezet kialakítása, amely ösztönzi a részvételt, a társadalmi mobilitást és befogadást, és ezáltal megerősíti a társadalom és a demokratikus élet alapjait;

EGYETÉRTENEK ABBAN, hogy az ifjúsági munka, a tömegsport és a kulturális tevékenységek szintén segíthetnek megszólítani a radikalizálódás kockázatának kitett fiatalokat. Mivel a fiatalok háttere eltérő, alapvetően fontos az egyéni megközelítés;

HANGSÚLYOZZÁK, hogy mindenképpen fel kell ismerni az aggasztó viselkedésformákat, és már a radikalizálódás korai jelei esetén cselekedni kell. Ehhez a releváns szereplőknek⁶ közvetlenül kell kommunikálniuk és szorosan együtt kell működniük a szülőkkel, a kortársakkal és a tágabb család tagjaival;

HANGSÚLYOZZÁK, hogy noha a kognitív készségek továbbra is létfontosságúak, a tanulási folyamat során hasonlóképpen kell fejleszteni a szociális, állampolgári és interkulturális kompetenciákat, a kommunikációs és konfliktuskezelési készségeket, az empátiát, a felelősségtudatot, a kritikus gondolkodást és a médiaműveltséget is⁷;

EGYETÉRTENEK ABBAN, hogy a tanárokat, az oktatókat⁸ és az oktatásban részt vevő egyéb szakembereket megfelelőbb képzéssel jobban fel kell készíteni arra, hogy kezelni tudják a sokféleséget és a tanulók eltérő igényeit, valamint hogy pozitív narratívák, élettapasztalatok és békés világnézeti megközelítések révén közvetíteni tudják közös értékeinket;

ÚGY VÉLIK, hogy a radikalizálódás megelőzését elsősorban olyan eszközökből finanszírozott intézkedések útján kell támogatni, mint az Erasmus+, az európai strukturális és beruházási alapok, a Horizont 2020 keretprogram, a Kreatív Európa program, az Európa a polgárokért program, a Jogok, egyenlőség és polgárság program és a Belső Biztonsági Alap;

⁵ Az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikke.

⁶ 9640/16 – például tanárok, egyetemi oktatók, szociális munkások, ifjúságsegítők, egészségügyi szolgáltatók, önkéntesek, szomszédok, edzők, vallási vagy más, informális vezetők, illetve a helyi rendőrök.

⁷ 9641/16.

⁸ Ebben a szövegben az „oktató” kifejezés a formális, nem formális és informális oktatást végző személyeket jelenti.

A radikalizálódás kezelésének biztonsági dimenziója

- MEGJEGYZIK, hogy a terrorizmushoz és az erőszakos szélsőségesességhez vezető radikalizálódás olyan jelentős és folyamatosan változó kihívások elé állít bennünket polgáraink biztonsága tekintetében, amelyeket átfogó módon kell orvosolni; ez elsősorban tagállami – mindenekelőtt helyi szinten végzendő – feladat, ám a Szerződésekkel összhangban uniós szintű, összehangolt támogatásra is szükség van;
- MEGJEGYZIK, hogy a közelmúltban Európában tapasztalt terrorista támadások és támadási kísérletek azt jelzik, hogy a globális terrorveszély decentralizáltabbá és összetettebbé vált, és így sok szempontból nehezebben felderíthető, részben éppen a radikalizálódás felgyorsult üteme miatt;
- FIGYELEMBE VESZIK, hogy tovább nőhet a visszatérők – köztük különösen a visszatérő külföldi terrorista harcosok, családtagjaik és a visszatérő kiskorúak – száma;
- TISZTÁBAN VANNAK AZZAL, hogy a radikalizálódás határokon átnyúló veszélyével szembeni határozott fellépéshez az Unión belüli megelőző intézkedések mellett az is szükséges, hogy mielőbb végrehajtsuk a radikalizálódás kiváltó okainak kezelését célzó külső uniós erőfeszítéseket. Ennek során a hangsúlyt a nyugat-balkáni térséggel, Törökországgal és Észak-Afrikával folytatott együttműködésre, valamint a nekik nyújtott támogatásra kell helyezni;

Az online terrorista propagandával és gyűlöletbeszéddel szembeni fellépés

- MEGJEGYZIK, hogy a jogellenes online gyűlöletbeszéd elleni küzdelemben be kell vonni a szolgáltatókat és együtt kell működni velük⁹ – teljes mértékben tiszteletben tartva mindeközben a véleménynyilvánítás szabadságát –, tekintettel arra, hogy a közösségi média kiváló terep a radikalizálható személyek célzott megkereséséhez, felkészítéséhez és erőszakos cselekményekre való bevetéséhez, továbbá HANGSÚLYOZZÁK a többszereplős megközelítés jelentőségét¹⁰;
- KIEMELIK az Európai Unió Internetfórum szerepét az olyan eszközök kidolgozásában, amelyek csökkenthetik a terrorista tartalmak online hozzáférhetőségét és elősegíthetik, hogy a civil társadalmi partnerek alternatív narratívákat közvetítsenek;

⁹ A jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó, 2016. május 31-i magatartási kódex (A Bizottság a Facebookkal, a Twitterrel, a YouTube-bal és a Microsofttal közösen).

¹⁰ Ebben az összefüggésben meg kell említeni az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv egyes rendelkezéseinek, különösen az erőszakra és gyűlöletre uszítás tilalmának a videómegosztó platformokra való kiterjesztéséről szóló bizottsági javaslatot (9479/16).

- ELISMERIK az Alapjogi Ügynökség (FRA), a radikalizálódással foglalkozó uniós információs hálózat (RAN) és annak kiválósági központja, valamint a Szíriával foglalkozó stratégiai kommunikációs tanácsadó csoport (SSCAT) értékes munkáját, és HANGSÚLYOZZÁK a nemzeti és a helyi szereplők közötti megfelelő kapcsolatrendszer fontosságát;
- ÚGY VÉLIK, hogy az alternatív, pozitív és mérsékelt narratívákat közvetítő online és offline kezdeményezések kulcsszerepet játszhatnak a kölcsönös tisztelet előmozdításában és a radikalizálódás megelőzésében; MEGJEGYZIK, hogy az ilyen ellenpropaganda hatását illetően további értékelésre és elemzésre van szükség;

FELKÉRIK A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

- a befogadás előmozdítása, valamint az összetartozás érzésének és a pozitív énképnek az erősítése érdekében ösztönözzék az oktatási és képzési intézmények, a helyi közösségek, a helyi és regionális közigazgatás, a szülők, a tágabb értelemben vett család, az ifjúságpolitikai szereplők, az önkéntesek és a civil társadalom közötti együttműködést;
- bővítsék a tanárok, az oktatók és az oktatásban részt vevő egyéb szakemberek ahhoz szükséges kompetenciáit, hogy képesek legyenek felismerni a radikalizálódott magatartás korai intő jeleit, illetve hogy olyan „komoly beszélgetéseket” tudjanak kezdeményezni¹¹, amelyek keretében párbeszéd folyhat a diákokkal és más fiatalokkal a személyes érzéseiket, elveiket és meggyőződésüket érintő érzékeny témákról;
- szükség esetén használják fel a meglévő oktatói eszközöket és tananyagokat, illetve dolgozzanak ki újakat, ideértve a fiatalok részére biztosított segélyvonalakat és az olyan hálózatokat is, amelyeken keresztül a tanárok, az oktatók és az oktatásban részt vevő egyéb szakemberek tanácsadást és iránymutatást biztosíthatnak egymás számára a nehéz esetek kezeléséhez kapcsolódóan;

¹¹ *RAN Manifesto for Education - Empowering Educators and Schools* (RAN Oktatási Kiáltvány – Az oktatók és iskolák szerepvállalásának támogatása).

- a társadalmi, polgári és interkulturális kompetenciák erősítése érdekében mozdítsák elő a globális oktatást és az állampolgári ismeretek oktatását, valamint az önkéntes munkát;
- ösztönözzék az összes gyermek és fiatal bevonását¹² célzó oktatást, és közben küzdjenek a rasszizmus, az idegengyűlölet, a kortársak közti megfélemlítés és a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája ellen;
- a Bizottság és az érintett uniós ügynökségek támogatásával akadályozzák meg azt, hogy az internetet a terrorizmushoz vezető radikalizáció és a toborzás eszközeként lehessen felhasználni, és ennek érdekében mindenekelőtt fejlesszék az internetszolgáltatókkal folytatott együttműködést, valamint a stratégiai kommunikáció és adott esetben a szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó egységek terén folytatott együttműködést, tiszteletben tartva mindeközben az alapvető jogokat és a nemzetközi jog szerinti kötelezettségeket;
- támogassák az Európai Unió Internetfórum és az Europol keretében működő Terrorizmus Elleni Küzdelem Európai Központja által végzett munkát, és azon belül is mindenekelőtt a szélsőséges internetes tartalmakkal foglalkozó uniós egység tevékenységeit;
- támogassák a civil társadalmi szervezeteket a kölcsönös tisztelet előmozdításában, valamint a gyűlölet-bűncselekmények, a gyűlöletbeszéd és a terrorista propaganda elleni küzdelemben, és ennek keretében egyfelől kínáljanak pozitív alternatívákat az erőszakos szélsőséges propagandával és az ilyen ideológiákkal szemben, másfelől pedig dolgozzanak ki ellenpropagandát az erőszakos szélsőséges ideológiák leküzdésére;
- az uniós szintű hálózatok – például a RAN-hálózat kiválósági központjának – keretei között folytassák tovább a radikalizálódás elleni küzdelemmel kapcsolatos „bevált gyakorlatok” cseréjét;
- a Szíriával foglalkozó stratégiai kommunikációs tanácsadó csoportnak (SSCAT) az Európai Stratégiai Kommunikációs Hálózattá (ESCN) történő átalakításával a jövőben vegyék majd igénybe – például azáltal, hogy személyzetet küldenek ki az ESCN brüsszeli irodájába – az ESCN mindazon konzultációs és információmegosztási szolgáltatásait, amelyek segítenek jobban megérteni az európai közösségekben jelentkező radikalizálódás és polarizáció jelenségét, illetve segítenek megfelelőbb választ adni arra;

¹² Az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentésben (Oktatás és képzés 2020) (2015/C 417/04) említettek szerint.

- a továbbiakban is dolgozzanak ki a visszatérőket – és azon belül is mindenekelőtt a visszatérő külföldi terrorista harcosokat, a családtagjaikat és a visszatérő kiskorúakat – célzó olyan programokat, amelyek a deradikalizációra, a terrorizmustól való elszakadás elősegítésére és a rehabilitációra irányulnak;

FELKÉRIK a Bizottságot, hogy:

- a tagállamokkal szoros együttműködésben folytassa annak a bevált gyakorlatokon alapuló specifikus eszköztárnak¹³ a kidolgozását, amelynek célja, hogy az ifjúságsegítők segítséget nyújthassanak a fiatalok számára demokratikus rezilienciájuk kialakításához, médiaműveltségük fejlesztéséhez, toleráns magatartásuk kialakításához, valamint a kritikus gondolkodás képességének és a konfliktuskezelési készségeknek az elsajátításához;
- a tanárok, az oktatók és az oktatásban részt vevő egyéb szakemberek, a szakértők, a politikai döntéshozók és a kutatók esetében mozdítsa elő és támogassa a társaktól való tanulás és kutatás lehetőségét annak érdekében, hogy ezáltal az érintett szereplők megoszthassák egymással a radikalizálódás kérdését illetően bevált gyakorlataikat és jobb rálátásuk legyen a kérdésre, ideértve az idevágó szakpolitikai keret kidolgozását és a bevált gyakorlatok online gyűjteményének összeállítását¹⁴;
- tekintettel arra, hogy a radikalizálódás megelőzése és az ellene folytatott küzdelem sürgős és rendkívül összetett feladat, szervezzen olyan többszereplős konferenciát¹⁵ a különböző ágazatok és érdekelt felek (például az igazságügy, a belügyek, az oktatáspolitikai, az ifjúságpolitika, a sport, a kultúra és a szociális ügyek területéről érkező érintett szereplői), valamint a fiatalok részvételével;
- közvetlen, illetve virtuális csereprogramok útján mozdítsa elő a kölcsönös megértést és tiszteletet az Unióból, illetve harmadik országokból érkező diákok és más fiatalok körében. E programok közt említhető az „eTwinning Plus” hálózat kiterjesztése az uniós szomszédság bizonyos országaira, valamint az Erasmus+ keretében megvalósuló virtuális ifjúsági csereprogramok;

¹³ Az aktív polgári szerepvállalással, valamint a marginalizálódás és az erőszakos radikalizálódás megelőzésével foglalkozó szakértői csoport a 2016–2018-as időszakra szóló uniós ifjúsági munkatervben (HL C 417., 2015.12.15., 1. o.) foglaltaknak megfelelően jelenleg is dolgozik az eszköztár kidolgozásán.

¹⁴ A polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításával foglalkozó, az „Oktatás és képzés 2020” keretprogram keretében létrehozott munkacsoport megbízatásának keretei között.

¹⁵ A RAN radikalizálódás elleni küzdelemmel foglalkozó, rendszeres időközönként megrendezésre kerülő magas szintű konferenciájához hasonlóan.

- ösztönözze a hátrányos helyzetű fiatalok és a pozitív példaképek – például művészek, sportolók vagy vállalkozók – közötti közvetlen érintkezéseket, hogy ezáltal a fiatalok olyan sikertörténeteket ismerhessenek meg, amelyekből ihletet meríthetnek saját életútjukhoz¹⁶. Annak jegyében, hogy hiteles pozitív alternatívákat lehessen kínálni az erőszakos szélsőséges propagandákkal szemben, a radikalizálódást korábban személyesen átélő személyek is beszámolhatnak ez irányú tapasztalataikról;
- erősítse meg az internetszolgáltatókkal folytatott együttműködést. Ezzel összefüggésben üdvözik a digitális ipar és a civil társadalom aktív közreműködését, a terrorista tartalmak még hatékonyabb eltávolítására irányuló kezdeményezések kidolgozását (mindenekelőtt a jogsértő vagy káros internetes tartalmak bejelentésére szolgáló közös platform létrehozása révén), valamint az alternatív narratívák közvetítését, amire elsősorban a civil társadalom szerepvállalását támogató, közelmúltban bejelentett program keretében kerülne sor;
- a kölcsönös tisztelet, a megkülönböztetésmentesség, az alapvető szabadságok és a szolidaritás uniós szintű előmozdítása során építsen az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének munkájára;
- a javasolt intézkedések előkészítése és végrehajtása során vegye figyelembe az e következtetésekből foglaltakat.

¹⁶ A hálózatot helyi szinten a nemzeti Erasmus+ hivatalok irányítják majd, amelyek lehetővé teszik majd annak a helyi körülményekhez igazítását is.

E következtetések elfogadásakor a Tanács EMLÉKEZTET különösen az alábbiakra:

- Az Európai Unió terrorizmus elleni stratégiája (14469/4/05)
- Az Európai Uniónak a radikalizálódás és a terroristatoborzás elleni küzdelemre irányuló felülvizsgált stratégiája (9956/14)
- A Külügyek Tanácsának 2015. február 9-i következtetései a terrorizmus elleni küzdelemről (6026/15)
- Az Európai Tanács 2015. február 12-i következtetései, melyekben az állam-, illetve kormányfők átfogó megközelítés alkalmazását szorgalmazták, melynek többek között ki kell terjednie a társadalmi beilleszkedéssel kapcsolatos kezdeményezésekre is, mivel azok nagy jelentőséggel bírnak az erőszakos radikalizálódás megelőzése szempontjából
- Az uniós oktatási miniszterek 2015. március 17-i, párizsi nem hivatalos ülésén elfogadott nyilatkozat a polgári szerepvállalásnak, valamint közös értékeinknek: a szabadságnak, a toleranciának és a megkülönböztetésmentességnek az oktatás által történő előmozdításáról
- Az európai biztonsági stratégia (8293/15)
- Tervezet – A Tanács következtetései az Európai Unió 2015–2020-as időszakra szóló megújított belső biztonsági stratégiájáról (9798/15)
- Az Európai Unió Tanácsa és a Tanács keretében ülésező tagállamok által elfogadott következtetések a terrorizmushoz és erőszakos szélsőségességhez vezető radikalizálódással szembeni büntető igazságszolgáltatási intézkedések megerősítéséről (14419/15)
- A 2015. novemberi közös jelentés az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerének végrehajtásáról (Oktatás és képzés 2020) (14440/1/15 REV 1)

- A terrorizmus elleni küzdelem uniós koordinátorának feljegyzése a Tanács számára:
„Helyzetkép az Európai Tanács tagjai 2015. február 12-i nyilatkozatának, az IB Tanács 2015. november 20-i következtetéseinek és az Európai Tanács 2015. december 18-i következtetéseinek végrehajtásáról” (6785/16)
- Az Európai Unió bel- és igazságügyi minisztereinek, valamint az uniós intézmények képviselőinek közös nyilatkozata a 2016. március 22-i brüsszeli terrorista merényletek kapcsán, amely 10 intézkedés meghozatalára, többek között a megelőző intézkedések kidolgozásának folytatására szólít fel a terrorizmus elleni küzdelem területén (7371/16)
- „Az európai biztonsági stratégia megvalósítása a terrorizmus elleni küzdelem és a hatékony és valódi biztonsági unió előkészítésének érdekében” című bizottsági közlemény (8128/16)
- A Tanács 2016. május 30-i következtetése a fiatalok erőszakos radikalizálódásának megelőzésével és az ellene való küzdelemmel kapcsolatos integrált, ágazatokon átívelő megközelítésben az ifjúsági ágazat által betöltött szerepről (9640/16)
- A Tanács 2016. május 30-i következtetése a médiaműveltségnek és a kritikus gondolkodásnak az oktatás és képzés segítségével történő fejlesztéséről (9641/16)
- A Tanács következtetése az Alapjogi Charta 2015. évi alkalmazásáról (és azon belül is mindenekelőtt a megkülönböztetésmentességre, a gyűlöletbeszédre, a rasszizmusra és az idegengyűlöletre vonatkozó rész) (10005/16)
- A 2016. szeptember 16-i pozsonyi nyilatkozat
- Az Európai Unió megújított belső biztonsági stratégiájának és a terrorizmus elleni küzdelem területén meghozott intézkedéseknek a végrehajtására vonatkozó dokumentum: 2016 második fele (11001/1/16 REV 1)
- A 2016. október 12-i első eredményjelentés a hatékony és valódi biztonsági unió megvalósításáról (COM(2016) 670 final)
